פרק ו'

תפילות שבת

החסיר הזכרה בתפילת שבת

א
התפלל מוסף בשבת ר"ח ולא הזכיר ר"ח

נשאלתי מהרב מטעפליק, מה הדין במי שהתפלל מוסף בשבת ר"ח, ואמר 'תכנת שבת' במקום 'אתה יצרת', ונמצא שלא הזכיר של ר"ח כלל, אי חוזר. והוא אמר, דאף שהפמ"ג (סי' תכה בא"א סק"ו) השאיר דבר זה בצ"ע, מ"מ מגמרא (ביצה יז. עירובין מ:) משמע דחוזר[1], ויש לעיין.

ב
בשבת ר"ח חתם מקדש ישראל וראשי חדשים

עובדא הוה בשבת ר"ח, שסיים הש"צ בחתימת הברכה 'מקדש ישראל וראשי חדשים' וחיסר מלהזכיר של שבת, ונשאלתי, אם מחוייב לחזור על התפילה כולה. לכאורה, כיון שבתוך הברכה הזכיר של שבת, יצא[2].

הערות וציונים

1. תורף הענין עיי"ש בגמ': ת"ר, שבת שחל להיות בר"ח או בחולו של מועד, ערבית שחרית ומנחה מתפלל שבע ואומר מעין המאורע בעבודה, ואם לא אמר מחזירין אותו וכו'. ובמוספין מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע, ע"כ. ועיי"ש ודו"ק היטב, דאצל מוסף לא הזכירה הברייתא שאם לא אמר חוזר, וי"ל דזהו שדייק הפמ"ג, דשמא חלוק דין הזכרה בשחרית ממוסף (דכבר הזכיר בשחרית ובקריה"ת), ולזה הניח בצ"ע. ורק דהרב מטעפליק הקשה, דאין זה במשמעות סוגיא דהתם לחלק בין מוסף לשחרית, ומשמע שדיניהם שוים, וצ"ע. ובמשנ"ב (סוס"י תכה) כתב, דבדיעבד יצא, אך יתכן שמדבר באופן שבגוף הברכה הזכיר ר"ח, ורק שבחתימה השמיט, משא"כ בנידו"ד שלא הזכיר כלל.
2. הדבר מפורש בביאה"ל (סי' תפ"ז ס"א ד"ה מקדש ובמשנ"ב שם סק"ב), וע"ע בסי' רס"ח ס"ד בהג"ה ובמשנ"ב (שם), שאם גמר באחת מהברכות וכו', ועי' ברכ"י סי' ת"צ בשם מהר"י